

MUSILISA PŘEMOUDRÁ

Stanislava Mazáčová

Myslím, že ze všech, kteří přispěli do tohoto souboru, znám Jarku Janáčkovou nejdéle. Poznala jsem ji v roce 1950 na pedagogické fakultě, kde ona už byla tzv. pomocnou vědeckou silou na Vodičkově katedře české literatury. Už tehdy, ačkoli teprve ve druhém ročníku studia, byla známá pod označením Musilisa Přemoudrá (za svobodna se jmenovala Musilová). Spojovalo mne s ní patrně i to, že jsme obě pocházely z venkova, do gymnázia jsme osm let dojížděly, rozhodně jsme neměly takový kulturní základ jako pražští kolegové. Tím víc jsme byly závislé na literatuře a tím víc pro nás studium a možnosti života v Praze znamenaly událost, zjevení, kterému jsme úplně propadly. Hned zpočátku jsem rozpoznala charakteristickou vlastnost Jarčina přístupu k odborné práci. Svě autory a jejich díla nejen s nadhledem analyzovala, ale v jejím postupu byla vždy navíc přítomna empatie, kterou nikterak neskrývala. Vzpomínala, že jedny prázdniny se věnovala osobnosti a dílu Terézy Novákové, objížděla archivy v Poličce a Litomyšli, pátrala po pamětnících, kteří tenkrát ještě žili, a ještě dlouho potom při svých referátech o této spisovatelce na katedře nebo v seminářích nedokázala zadržet slzy. Až si z ní někteří cynikové dělali legraci.

Příznačná pro její citlivost je i neliterární příhoda, kterou mi kdysi vyprávěla: jednou doma jela s povozem jetele, taženým krávou – byla totiž opravdová venkovanka z malého hospodářství – navečer domů a dost spěchala. Kráva se ale pořád zastavovala a popásala se na mezích kolem cesty. Když nepomohlo pobízení a všelijaké postrkování a tahání, vzala Jarka bič. Kráva se na ni podívala tak překvapeně a vyčítavě, že se Jarka zastyděla do hloubi duše a před zvířetem se styděla až do konce jeho života.

Po absolvování pedagogické fakulty jsem musela opustit dosavadní kolej Budeč a můj přestup na fakultu filozofickou ani nové ubytování na koleji nebyly dosud vyřízené. Neměla jsem tudíž přes prázdniny kde bydlet. Jarka už v koleji filozofické fakulty v Petruské ulici bydlela, vzala mne tam (patrně načerno) k sobě, a tam jsem také zažila její svatbu. Bylo to koncem léta; ze studia v zahraničí se vrátil její snoubenec (ani nevím, jestli se dnes to slovo ještě užívá), se kterým vyrůstala v rodném kraji a pak chodila do gymnázia, mimořádně krásný budoucí historik František Janáček. Svatba byla skromná, vskutku studentská. Z rodiny přijel Františkův tatínek (ten přivezl balík domácích dobrot, myslím, že to byly jitrnice, které jsme po obřadu na koleji snědli místo svatební hostiny), já jsem šla za svědka, ani nevím, kdo byl druhým svědkem. Tenkrát (tuším v roce 1953) byla ještě dost nouze o textil a taky jsme neměli žádné peníze. Chtěla jsem si na tu slávu obléci hedvábnou halenku s dvojítm kroužkováním, přešitou ze svatebních šatů mé maminky. Ale když jsem viděla, že Jarka nemá ani tento „přepych“, vyměnila jsem si halenu s ní. Takže se nakonec vdávala nejen ve vypůjčené věci, ale dokonce ve věci původně svatební. Myslím, že se zde prokázala pravdivost pověry, že vypůjčená část oblečení nevěsty při obřadu přináší do manželství štěstí – na celý život.

V Jarčině případě život velmi čínorodý – Jarka stíhá všechno se stejným zaujetím jako v mládí, učí na fakultě (když byla v 80. letech „vyšachována“ z katedry, pořádala semináře ve svém bytě, také jsem se asi dvou účastnila), píše odborné statě, stará se o významné edice a také s trpělivostí, tolerancí a pochopením pro dětskou duši pečuje o čtyři vnoučata. Od svých nadšených studentských let se vlastně vůbec nezměnila.